

PRESUDA SUDA

7. srpnja 1992.(*)

„Pravo poslovnog nastana – Korisnici – Dvostruko državljanstvo”

U predmetu C-369/90,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u koji je uputio Tribunal Superior de Justicia de Cantabria (Visoki sud u Kantabriji, Španjolska), u sporu koji se vodi pred tim sudom između

Marija Vicente Michelettija i dr.

i

Delegación del Gobierno en Cantabria,

o tumačenju članka 3. točke (c) i članaka 7., 52., 53. i 56. Ugovora o EEZ-u kao i Direktive Vijeća 73/148/EEZ od 21. svibnja 1973. o ukidanju ograničenja kretanja i boravka u Zajednici za državljane država članica u vezi s poslovnim nastanom i pružanjem usluga (SL L 172, str. 14.), te pripadajućih odredaba sekundarnog prava koje se odnose na slobodu kretanja i poslovnog nastana osoba,

SUD,

u sastavu: O. Due, predsjednik, F. A. Schockweiler, F. Grévisse i P. J. G. Kapteyn, predsjednici vijeća, G. F. Mancini, C. N. Kakouris, J. C. Moitinho de Almeida, G. C. Rodríguez Iglesias, M. Díez de Velasco, M. Zuleeg i J. L. Murray, suci,

nezavisni odvjetnik: G. Tesauro,

tajnik: H. A. Ruhl, glavni administrator,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Marija Vicente Michelettija, María del Carmen Simón-Altuna Moreno, *Procuradora de los Tribunales*, i Miguel Trueba Arguiñarena, odvjetnik pri odvjetničkoj komori Kantabrije;
- za španjolsku vladu, Carlos Bastarreche Sagües, glavni ravnatelj Pravne i institucionalne koordinacije sa Zajednicom, i Antonio Hierro Hernández-Mora, *Abogado del Estado*, član Državne pravne službe za pravne sporove pred Sudom, u svojstvu agenata;
- za talijansku vladu, profesor Luigi Ferrari Bravo, voditelj Službe za diplomatske sporove Ministarstva vanjskih poslova, u svojstvu agenta, uz asistenciju Piera Giorgija Ferrija, *avvocato dello Stato*;

- za Komisiju Europskih zajednica, Étienne Lasnet, pravni savjetnik, i Daniel Calleja, član pravne službe, u svojstvu agenata;

uzimajući u obzir izvještaj za raspravu,

saslušavši usmena izlaganja tužitelja u glavnom postupku, španjolske vlade, koju je zastupala Gloria Calvo Díaz, u svojstvu agentice, i Komisije, na raspravi održanoj 3. prosinca 1991.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 30. siječnja 1992.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Rješenjem od 1. prosinca 1990., koje je Sud zaprimio 14. prosinca 1990., Tribunal Superior de Justicia de Cantabria (Visoki sud u Kantabriji, Španjolska) uputio je na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u prethodno pitanje o tumačenju članka 3. točke (c) i članaka 7., 52., 53. i 56. Ugovora o EEZ-u kao i Direktive Vijeća 73/148/EEZ od 21. svibnja 1973. o ukidanju ograničenja kretanja i boravka u Zajednici za državljane država članica u vezi s poslovnim nastanom i pružanjem usluga (SL L 172, str. 14.).
- 2 Pitanje je postavljeno u okviru spora između Marija Vicentea Michelettija i Delegación del Gobierno en Cantabria (područni ured u Kantabriji ministarstva unutarnjih poslova). M. V. Micheletti ima dvostruko državljanstvo, i to argentinsko i talijansko, a talijansko državljanstvo stekao je na temelju članka 1. Zakona br. 555 od 13. lipnja 1912. (GURI od 30. lipnja 1912.), koji u svojoj verziji modificiranoj člankom 5. Zakona br. 123 od 21. travnja 1983. (GURI od 26. travnja 1983.) određuje da je talijanski državljanin potomak oca Talijana i majke Talijanke.
- 3 Iz rješenja kojim je upućen zahtjev za prethodnu odluku proizlazi da je M. V. Michelettiju španjolsko Ministarstvo obrazovanja i znanosti 13. siječnja 1989., sukladno ugovoru o španjolsko-argentinskoj kulturnoj suradnji, odobrilo potvrditi titulu diplomiranog stomatologa stečenu u Argentini. Dana 3. ožujka 1989. on je tražio španjolsku administraciju da mu dodijeli privremenu dozvolu boravka za Zajednicu predočivši važeću talijansku putovnicu koju je izdao talijanski konzulat u Rosariju (Argentina). Dana 23. istog mjeseca španjolska administracija izdala mu je traženu dozvolu s rokom važenja od šest mjeseci.
- 4 Prije isteka spomenutog razdoblja M. V. Micheletti tražio je španjolsku administraciju da mu izda trajnu dozvolu boravka državljanina Zajednice kako bi kao stomatolog ostvario poslovni nastan u Španjolskoj. Budući da su taj zahtjev kao i kasnije formulirana upravna žalba odbijeni, M. V. Micheletti je pred sudom koji je uputio zahtjev podnio tužbu kako bi ishodio poništenje odluke administracije, priznavanje prava na dobivanje dozvole boravka državljanina Zajednice koja mu omogućava da obavlja spomenutu djelatnost, kao i izdavanje dozvole boravka za članove njegove obitelji.

- 5 Valja istaknuti da je odbijanje španjolske administracije bilo utemeljeno na članku 9. španjolskog Građanskog zakonika prema kojem u slučaju dvostrukog državljanstva, kad nijedno od tih državljanstava nije španjolsko, treba dati prednost državljanstvu koje odgovara uobičajenom boravištu prije dolaska dotične osobe u Španjolsku, odnosno, kod tužitelja u glavnom postupku, argentinskom državljanstvu.
- 6 Budući da je sud koji je uputio zahtjev procijenio da je za rješenje spora potrebno tumačenje prava Zajednice, odlučio je prekinuti postupak i Sudu postaviti sljedeće prethodno pitanje:

„Mogu li se članak 3. točka (c) i članci 7., 52., 53. i 56. Ugovora o EEZ-u, te Direktiva 73/148/EEZ i pripadajuće odredbe sekundarnog prava o slobodi kretanja i poslovnog nastana osoba tumačiti na način da im nije protivno nacionalno zakonodavstvo i da shodno tome dopuštaju primjenu nacionalnog zakonodavstva koje državljaninu druge države članice EEZ-a ne priznaje „prava Zajednice” inherentna svojstvu državljanina samo zato što dotična osoba ima i državljanstvo treće zemlje koja je bila mjesto njezina uobičajenog, zadnjeg ili stvarnog boravišta?”
- 7 Za potpuniji prikaz činjeničnog stanja u glavnom postupku, postupka kao i pisanih očitovanja predloženih Sudu upućuje se na izvještaj suca izvjestitelja. Ti dijelovi spisa u nastavku se spominju ili razmatraju samo u mjeri u kojoj je to potrebno za obrazloženje odluke Suda.
- 8 Prethodnim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti želi utvrditi protivi li se odredbama prava Zajednice u području slobode poslovnog nastana da država članica uskrati tu slobodu državljaninu druge države članice koji istodobno posjeduje državljanstvo treće države, zato što ga zakonodavstvo države domaćina smatra državljaninom treće države.
- 9 Kako bi se odgovorilo na prethodno pitanje, valja istaknuti da članak 52. Ugovora priznaje slobodu poslovnog nastana osobama koje imaju svojstvo „državljanina države članice”.
- 10 Definicija uvjeta za stjecanje i gubitak državljanstva, sukladno međunarodnom pravu, ulazi u područje nadležnosti svake države članice, a ta se nadležnost mora provoditi poštujući pravo Zajednice. S druge strane, nije na zakonodavstvu države članice da učinke dodjele državljanstva druge države članice ograničava time što za priznanje tog državljanstva zahtijeva dodatni uvjet u pogledu izvršavanja temeljnih sloboda predviđenih Ugovorom.
- 11 Shodno tome, tumačenje članka 52. Ugovora prema kojem, kad državljanin države članice istodobno posjeduje državljanstvo treće države, druge države članice mogu propisati da priznavanje svojstva državljanina Zajednice podliježe uvjetu kao što je uobičajeno boravište dotične osobe na državnom području prve države, ne može se prihvatiti.
- 12 Taj zaključak nameće se tim više jer da se takva mogućnost dopusti, to bi imalo za posljedicu da bi osobno područje primjene pravila Zajednice koja se odnose na slobodu poslovnog nastana moglo varirati od jedne do druge države članice.

- 13 Sukladno tom tumačenju Direktiva 73/148 predviđa da države članice na svoje državno područje dozvoljavaju ulazak osobama na koje se odnosi članak 1. Direktive samo uz predočenje osobne iskaznice ili putovnice (članak 3.) i da istim osobama, kao i osobama na koje se odnosi članak 4., dozvolu boravka dodjeljuju osobito uz predočenje dokumenta s kojim su stupili na njihovo državno područje (članak 6.).
- 14 Tako čim dotične osobe predoče jedan od dokumenata navedenih u Direktivi 73/148 kako bi se utvrdilo njihovo svojstvo državljana države članice, druge države članice nemaju pravo to svojstvo osporavati zato što dotične osobe također posjeduju državljanstvo treće države koje, na temelju zakonodavstva države domaćina, ima prednost u odnosu na državljanstvo države članice.
- 15 Stoga na prethodno pitanje valja odgovoriti da se odredbama prava Zajednice u području slobode poslovnog nastana protivi da država članica uskrati tu slobodu državljaninu druge države članice koji istodobno posjeduje državljanstvo treće države, zato što ga zakonodavstvo države domaćina smatra državljaninom treće države.

Troškovi

- 16 Troškovi podnošenja očitovanja Sudu španjolske i talijanske vlade, kao i Komisije Europskih zajednica, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred nacionalnim sudom, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD,

odlučujući o pitanju koje je rješenjem od 1. prosinca 1990. uputio Tribunal Superior de Justicia de Cantabria (Visoki sud u Kantabrij), odlučuje:

Odredbama prava Zajednice u području slobode poslovnog nastana protivi se da država članica uskrati tu slobodu državljaninu druge države članice koji istodobno posjeduje državljanstvo treće države, zato što ga zakonodavstvo države domaćina smatra državljaninom treće države.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 7. srpnja 1992.

[Potpisi]

* Jezik postupka: španjolski